

Vaikuttavaa oppimista ja kehittämistä simulaatiolla

Simulaatio-oppimistilanteen järjestäminen
simulaatiokeskus SimuLtissa

Sari Niemi, Eveliina Kivinen, Matleena Takaluoma, Markus Kräkin ja Eveliina Pukarinen
Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja, osa 52

SISÄLTÖ

Johdanto	3
1. Simulaatiokeskus SimuLti	4
2. Mitä on simulaatio-oppiminen?	5
2.1. Simulaatiopedagogiikka ja simulaatio-oppimisen eri muodot	5
2.2. Simulaatio-oppiminen ja ohjaajan osaaminen	7
3. Simulaatio-oppimisen eteneminen vaiheittain	8
Esivalmistelut	9
Orientaatio	11
Toiminta/harjoitus	13
Oppimiskeskustelu/debriefing	14
Jälkityöt	16
4. Yleisimmin kysytyjä kysymyksiä ja vieläkin yleisempiä vastauksia	17
Lähteet	20
Liitteet	22
Esimerkki osallistujien informoinnista	22
Oppimiskeskustelun eteneminen	23

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja, osa 52

Vastaava toimittaja: Miia Willman

Taitto: Mikko Kantonen

ISSN 2342-7507 (PDF)

ISSN 2342-7493 (painettu)

ISBN 978-951-827-314-4 (PDF)

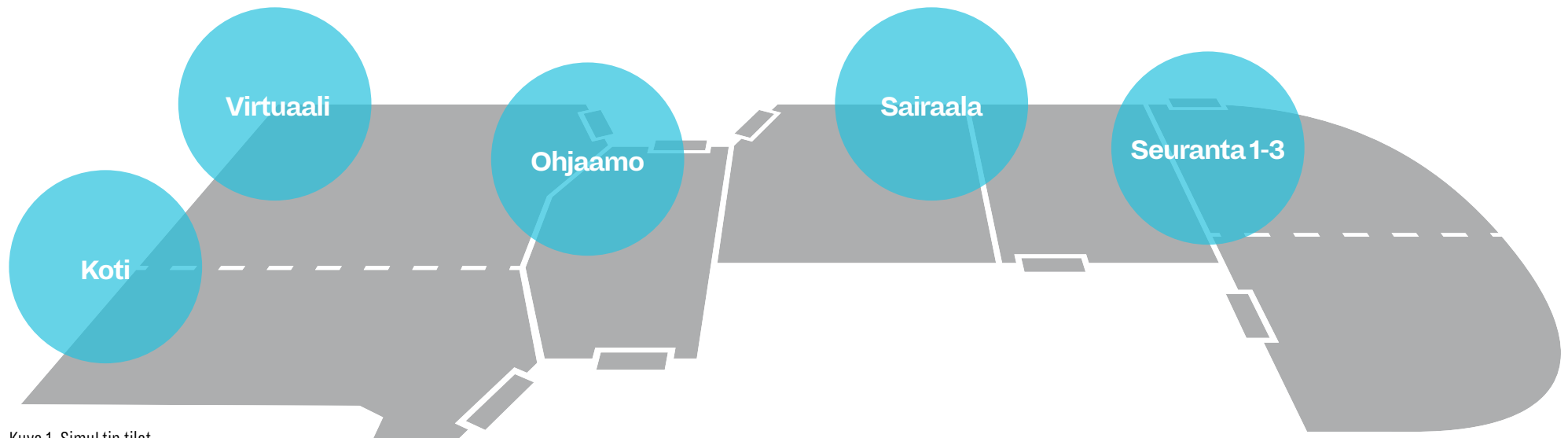
ISBN 978-951-827-315-1 (painettu)

Painopaikka: Grano Oy, 2019

JOHDANTO

Simulaatio-oppiminen on yksi keskeinen pedagoginen menetelmä opettaa ja oppia eri alojen työelämätaitoja ja ammattitaitovaatimuksia. Simulaatio-keskus SimuLtissa sitä hyödynnetään monipuolisesti tutkintoon johtavassa koulutuksessa, täydennyskoulutuksessa sekä erilaisissa työelämän kehittämishankkeissa. Simulaatio-oppimisen laadun näkökulmasta on tärkeää, että kaikilla menetelmää hyödyntävillä on selkeä yhteinen käsitys simulaatio-oppimisesta, vaikka menetelmää sovelletaankin tilannekohtaisesti.

Tämä julkaisu on tarkoitettu yhteiseksi viitekehikseksi ja tueksi simulaatio-oppimisen toteuttamiseen. Julkaisussa kuvataan, millaisia asioita on tärkeä huomioida simulaatio-oppimistilanteen suunnittelu-, toteutus- ja arviointivaiheissa. Tämän lisäksi kuvataan eri toimijoiden roolia prosessin eri vaiheissa.

Kuva 1. SimuLtin tilat

1. SIMULAATIOKESKUS SIMULTI

Simulaatiokeskus SimuLti on Lahden ammattikorkeakoulun monialainen oppimis- ja innovaatioympäristö, jossa hyödynnetään ja kehitetään simulaatiopedagogiikkaa. SimuLtista löytyy yhteensä kolme simulaatiotilaa: koti-, sairaala- ja virtuaalitila ja kolme seurantatilaa (kuva 1). SimuLtin tiloihin on mahdollista luoda erilaisia autenttisia oppimisympäristöjä ja oppimistilanteita, joissa opittavia asioita on mahdollista kokeilla ja havainnollistaa. SimuLtin tilat mahdollistavat opiskelijoille ja työyhteisöille myös palveluiden ja prosessien kokeilevan kehittämisen käytännönläheisesti. Ne soveltuvat myös erilaisten tuotteiden, välineiden ja laitteiden esittelyyn, kokeiluun, testaukseen ja kehittämiseen.

AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOILLE:

- Autenttinen oppimisympäristö

YRITYKSILLE JA YHTEISÖILLE:

- Monipuolinen oppimis- ja yhteiskehittämistila
- Tuotteiden ja palveluiden demonstraatioympäristö

2. MITÄ ON SIMULAATIO-OPPIMINEN?

2.1. SIMULAATIOPEDAGOGIIKKA JA SIMULAATIO-OPPIMISEN ERI MUODOT

Simulaatiolla tarkoitetaan todellisen tilanteen, prosessin tai systeemin jäljittelyä (Society for Simulation Healthcare 2015). Simulaatio-oppiminen on havainnollista, kokemuksellista ja aktivoivaa ja siinä korostuu opiskelija-keskeisyys ja ohjauksellisuus (Keskitalo 2015). Simulaatiota voidaan kuvata turvalliseksi oppimisympäristöksi, jossa virheen tekeminen tai ”mokaaminen” on sallittua ja virheistä voi vain oppia.

Sosiaali- ja terveysalalla simulaatio-oppimista on käytetty opetuksessa jo yli 30 vuoden ajan ja sitä pidetään vaikuttavana, näyttöön perustuvana menetelmänä (Heland ym. 2017). Simulaatio-oppimista voi toteuttaa hyvin monin eri muodoin. Simulaatiossa voidaan käyttää eritasoisia potilassimulaattoreita, kokemusasiantuntijoita, simulaatiokoulutukseen koulutettuja näyttelijöitä tai draamaoppimista hyödyntäen simulaatioon osallistuvia toimijoita.

Monipuolisten toteutusmuotojen lisäksi simulaatio-oppiminen antaa runsaasti mahdollisuuksia erilaisten taitojen harjaanuttamiseen. Simulaatio-oppimisessa voidaan harjoitella sekä teknisiä, että ei-teknisiä taitoja (kuva 2). Tekniset taidot ovat ns. kädentaitoja ja ei-tekniset taidot liittyvät esimerkiksi vuorovaikutukseen, tiimityöhön, ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon. Monimuotoisten toteutustapojen ansioista simulaatio-oppiminen soveltuu hyvin monenlaisiin tavoitteellisiin harjoitustilanteisiin erilaisilla aloilla ja erilaisissa toimintaympäristöissä ja sitä käytetään paljon eri alojen täydennyskoulutuksessa, esimerkiksi neuvottelu-, kokous- ja esimiestaitojen oppimisessa.

Tekniset taidot

- kädentaidot
- erilaiset hoitotoimenpiteet
- laitteiden ja välineiden käyttö-osaaminen

Ei-tekniset taidot

- vuorovaikutustaidot
- asiakkaan kohtaaminen
- tiimityötaidot
- johtaminen
- ongelmanratkaisu
- päätöksentekotaidot
- haastavat asiakaspalvelu- ja myyntitilanteet
- esimiestaidot
- palvelukanavien kehittäminen
- käyttäjälähtöinen suunnittelu

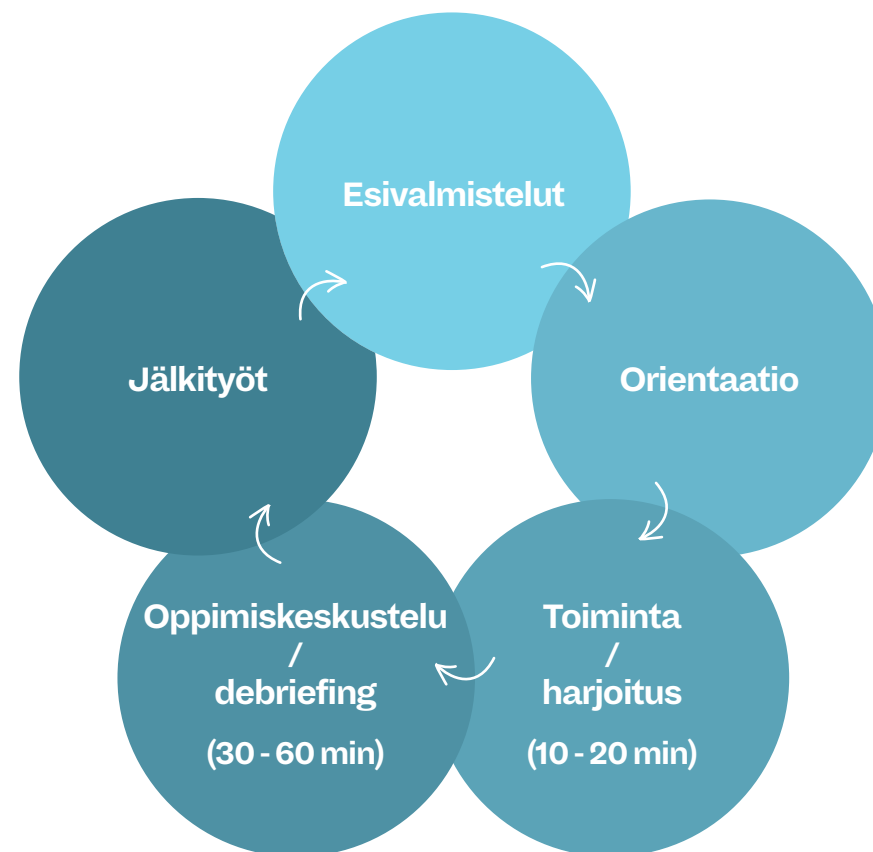
Kuva 2. Simulaatio-oppimisessa harjoiteltavia taitoja

2.2 SIMULAATIO-OPPIMINEN JA OHJAAJAN OSAAMINEN

Simulaatio-oppimisen ohjaus on vaativaa ja edellyttää monenlaista osaamista. Taitava ohjaaja kykenee yhdistämään sekä pedagogista että teknistä osaamista ja fasilitoimaan opiskelijoiden oppimista mielekkään oppimiskokemuksen luomisessa (Topping ym. 2015). Laadukas simulaatio-oppimismenetelmän käyttäminen edellyttää ohjaajalta simulaatiopedagogiikkaan perehtymistä sekä käsiteltävään teemaan liittyvää vahvaa sisällön asiantuntijuutta. Näiden lisäksi ohjaajalta edellytetään myös teknologista osaamista (Keskitalo 2015). SimuLtissa simulaatio-oppimista hyödyntävien tuleekin osallistua vähintään Simulaatiokeskus SimuLtin tarjoamaan perehdytykseen, jossa käydään läpi simulaatiopedagogiikan perusteet ja käytännön asioita simulaatio-oppimisen toteuttamisessa. Perehdytystilanteita järjestetään säännöllisesti jokaisella lukukaudella SimuLtin henkilöstön toteuttamana. Suositeltavaa on myös hakeutua erilliseen simulaatio-ohjaajakoulutukseen, joita järjestetään ainakin terveysalan simulaatiosta.

3. SIMULAATIO-OPPIMISEN VAIHEET

Simulaatio-oppimistilanteen järjestäminen voidaan kuvata jatkumona esivalmisteluista tilanteen jälkitöihin (kuva 3). Seuraavassa avataan nämä eri vaiheet ja niiden keskeinen sisältö simulaatio-oppimistilanteiden järjestämisen tueksi. Simulaatiossa on erilaisia rooleja. Tässä julkaisussa voit seurata eri roolien tehtäviä kappaleiden lopusta.

Kuva 3. Simulaatio-oppimisen eteneminen vaiheittain (mukaillen Keskitalo 2017 ja Jaye ym. 2015)

ESIVALMISTELUT

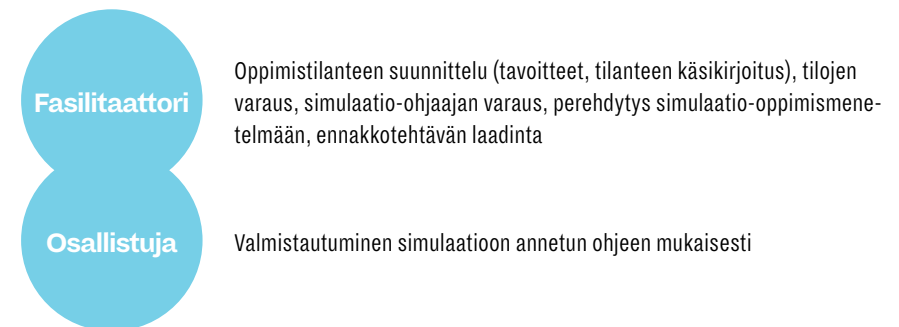
Simulaatio-oppimisen esivalmistelut eroavat sen perusteella, onko tarkoitus toteuttaa simulaatio-oppimista tutkintoon johtavassa koulutuksessa tai esimerkiksi kerran toteutettavassa täydennyskoulutuksessa. Molemmissa tilanteissa simulaatio-oppimistilanteen suunnittelusta vastaa fasilitaattori (opettaja tai asiantuntija). Esivalmisteluvaihe on oleellinen osa onnistuneen oppimiskokemuksen aikaansaamisessa. Tässä vaiheessa fasilitaattori suunnittelee simulaation oppimistavoitteet, jotka ohjaavat vahvasti koko oppimisprosessia. Tavoitteiden asettamisen jälkeen fasilitaattori käsikirjoittaa simuloitavan tilanteen, josta pyritään luomaan mahdollisimman autenttinen. Tässä vaiheessa tarvitaan vahvaa sisällön asiantuntijuutta. Mikäli fasilitaattorilla ei ole sisältöön liittyvää vahvaa asiantuntijuutta, on simulaatiotilannetta käsikirjoittaessa hyvä hyödyntää yhteistyökumppaneita ja tulevia osallistujia.

Käsikirjoitusta luodessa huomioi vähintään nämä seikat:

- Kuvaa oppimistavoitteet (tekniset / ei-tekniset)
- Kuvaa toimintaympäristö
- Kuvaa lähtötilanne (mistä tilanteesta tilanne alkaa)
- Kuvaa toimijoiden määrä ja roolit
- Suunnittele seurantatehtävät ja tee muistilista oppimiskeskustelua varten
- Kuvaa tilanteen eteneminen (käsikirjoitus)
- Kuvaa tilanteen kesto
- Kuvaa ns. varasuunnitelma. Miten toimitaan, jos tilanne etenee täysin väärään suuntaan - miten tilanne pelastetaan etenemään oikeaan suuntaan?
- Kuvaa tarvittava välineistö
- Kuvaa tilanteen päättymiskriteerit

Esivalmistelut sisältävät myös tilojen, tekniikan ja välineiden varauksen. Simulaatio-oppimistilanteen toteuttaminen saattaa edellyttää myös simulaatio-ohjaajan läsnäoloa tai esimerkiksi ulkopuolisen asiantuntijan osallistumista (esimerkiksi kokemusasiantuntija tai näyttelijä). Mikäli simulaatio-oppimistilanne on yritysten tai yhteisöjen tarpeisiin toteutettavaa toimintaa, edellyttää se myös valmisteluja kyseisen tahon kanssa.

Onnistuneen oppimiskokemuksen näkökulmasta on tärkeää, että osallistujat on perehdytetty simulaatio-oppimismenetelmän käyttöön ja informoitu. Simulaatio-oppimistilanteisiin osallistuminen edellyttää osallistujilta aina jonkintasoista etukäteen perehtymistä käsiteltävään aihealueeseen. Osallistujia voi aktivoida tulevaan teemaan eritasoisen ennakotehtävän kautta, joka voi olla reflektointia, materiaaliin perehtymistä tai esimerkiksi kirjallisen ennakotehtävän laadintaa. Mikäli ennakotehtävän anto ei ole tarkoituksenmukaista, tulee osallistujia vähintään informoida simulaatiotilanteissa käsiteltävistä teemoista. Tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelijat voidaan informoida sähköisten oppimisalustojen kautta. Liitteenä (liite 1) on esimerkki siitä, kuinka osallistujat voidaan informoida simulaatiopäivään osallistumisesta tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

ORIENTAATIO

Mikäli simulaatio-opetusmenetelmä on osallistujille uusi, eivätkä he ole saaneet etukäteen perehdytystä simulaatiomenetelmään, on perehdytys orientointivaiheessa tärkeää (Pehkonen ym. 2018). Tässä vaiheessa on hyvä kertoa siitä, millaista simulaatio-oppiminen on, millä aloilla sitä sovelletaan ja miksi. Fasilitaattorin tulisi kertoa myös oppimistilanteen rakenne sekä harjoituksen ja oppikeskustelun pituus. Tässä vaiheessa osallistujien kanssa tulee käydä läpi myös oppimisympäristön tekniikka, muun muassa kuvan ja äänen tallentaminen, mahdolliseen tallentamiseen suostuminen sekä tallenteen käytön periaatteet. Perehdytyksessä on tärkeää kuvata myös keskeisiä toimintatapoja, kuten turvallista ilmapiiriä ja luottamuksellisuutta. On hyvä tiedostaa, että etenkin ensikertaa simulaatioon osallistuvia jännittää ja he voivat kokea myös epävarmuutta. Useimmiten itse tilanteessa osallistujat kokevat unohtavansa kamerat ja mikrofonit.

Orientaatiovaiheeseen kuuluu myös osallistujien orientointi tulevaan oppimistilanteeseen ja siihen millaisia rooleja tilanteessa on. Tilanteen kuvauksen tulee olla selkeä, innostava ja perusteellinen:

- Kerro koko ryhmälle harjoituksen teema, konteksti ja lähtötilanne (esim. raportointitilanne sairaalan osastolla, tilinpäätöksen käsittely kokouksessa, myyntitilanne messuilla)
- Mikäli mahdollista anna osallistujien toimia omana itsenään esimerkiksi tulevassa ammattiroolissaan
- Tarvittaessa osallistujille voi myös antaa oppimistilanteessa tarvittavan roolin
- Korosta, että kyse ei ole näyttelemisestä. Osallistujat ovat tilanteissa omana itsenään ja toimivat itselleen luonteenomaisella tavalla.

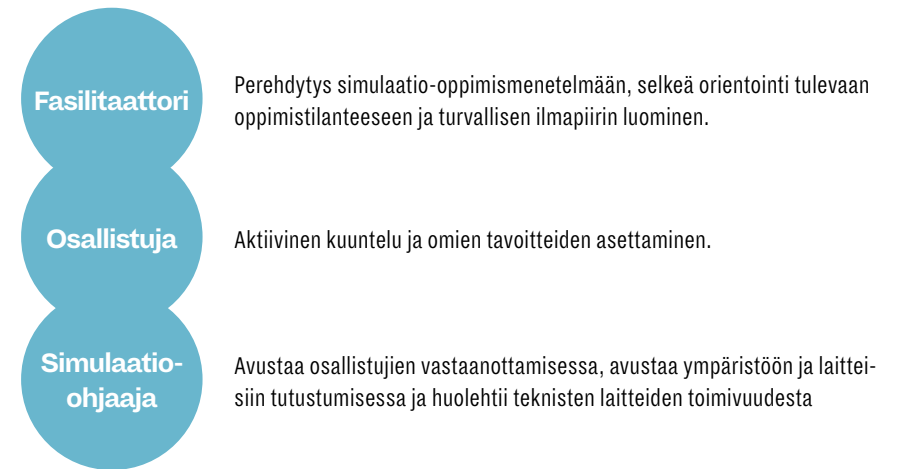
Erittäin tärkeää orientointivaiheessa on kertoa oppimistilanteen tavoitteet.

- Esittele selkeästi oppimis- ja kehittämistavoitteet. Tavoitteet on hyvä olla esillä esimerkiksi valkotaululla.
- Älä aseta liikaa tai liian vaativia tavoitteita. Tarkoitus ei ole ylikuormittaa osallistujaa, vaan saada aikaiseksi onnistunut oppimiskokemus ja laadukasta oppimista.
- Painota, että kyseessä ei ole arviointitilanne, vaan yhteisöllinen oppimis- tai kehittämistilanne.

Esimerkki: asiakaspalvelun kehittäminen. Tarkoituksena ei ole ammatiosaamisen arviointi vaan esimerkiksi koko palveluprosessin yhteinen tarkastelu, jossa löydetään ja jaetaan työyhteisön kesken keinoja ratkaista työssä ilmeneviä haasteellisia tilanteita. Samalla oivalletaan uusia tapoja toimia arkipäiväisessä tilanteessa tai uusia näkökulmia asiaan.

Mikäli simulaatio-oppimistilanne edellyttää, että osallistuja kykenee toimimaan tilassa ja löytää tarvittavat välineet tai esimerkiksi osaa käyttää laitteita, tulee osallistujien päästä rauhassa tutustumaan ympäristöön ja siellä oleviin laitteisiin ennen harjoituksen aloittamista.

Kokonaisuudessa orientaatiokeskusteluun kannattaa varata vähintään 15-30 minuuttia, riippuen osallistujien aikaisemmasta osaamisesta liittyen simulaatio-oppimiseen.

TOIMINTA / HARJOITUS

Orientaatiota seuraa varsinainen harjoitus, jossa oppimistilanne (simulaatiocase) toteutetaan esimerkiksi simulaatiokeskuksen tiloissa tai aidossa ympäristössä fasilitaattorin tekemän suunnitelman mukaisesti. Muu ryhmä seuraa tilannetta eri tilassa videovälitteisesti. Toimintaa seuraaville on hyvä antaa havainnointitehtäviä, joiden käyttö voi edistää opiskelijoiden sitoutumista oppimistilanteeseen ja parantaa oppimistuloksia (O'Regan ym. 2016). Toiminnan havainnoinnin teemat nousevat oppimistilanteen oppimistavoitteista. Fasilitaattorin on tärkeää saada keskittyä havainnointiin hyvän oppimiskeskustelun aikaansaamiseksi.

Fasilitaattori

Havainnointitehtävien jakaminen, oppimistilanteen aktiivinen havainnointi ja tarvittaessa tilanteeseen puuttuminen (varasuunnitelman käyttö), mikäli simulaatiotilanne lähtee etenemään ei-toivottuun suuntaan.

Osallistuja

Annetun roolin mukainen toiminta tai havainnointi havainnointitehtävien pohjalta.

Simulaatio-ohjaaja

AV-välineiden käyttäminen, potilassimulaattorin käyttö, fasilitaattorin avustaminen oppimistilanteen järjestämisessä.

OPPIMISKESKUSTELU / DEBRIEFING

Oppimiskeskustelua pidetään merkittävänä vaiheena simulaatio-oppimisessä. Keskustelulla sekä opiskelijakeskeisyydellä on yhteyttä opetustilanteen vaikuttavuuteen. (Ceng ym. 2016). Oppimiskeskustelun toteuttamiseen on olemassa useita erilaisia toteutustapoja. Yleensä oppimiskeskustelu on ajallisesti pisin simulaatio-oppimisen vaiheista ja se koostuu erilaisista osista, joiden tarkoituksena on edistää reflektiota ja jäsentää keskustelun etenemistä. (Sawyer ym. 2017.) Oppimiskeskustelua jäsentää ja vie eteenpäin fasilitaattori, jonka tehtävä on herättää toimijat ja ryhmä keskustelemaan toiminnastaan ja tekemistään havainnoista suhteessa oppimistavoitteisiin. Oppimiskeskustelu on siis asioiden analyttistä reflektointia, pohdintaa sekä palautteen saamista ja antamista.

Ohjauskeskustelumalleja on useita. Yhtenä mahdollisuutena on käyttää niin sanottua timanttimalia, joka ohjaa keskittymään siihen, mitä tilanteessa tapahtui, tilanteen syvälliseen analysointiin ja soveltamiseen (Jaye ym. 2015). Oppimiskeskustelu voidaan tämän mallin mukaan jakaa neljään vaiheeseen (katso myös liite 2):

VAIHE 1. Ensimmäiset tunnelmat harjoitukseen osallistuneilta

- Miltä tuntui osallistua?

VAIHE 2. Kuvailuvaihe

- Mitä tapahtui?
- Miten tilanne eteni

VAIHE 3. Analyttinen vaihe

- Miksi tapahtui?
- Mitkä olivat vahvuudet ja mitkä heikkoudet?

VAIHE 4. Yleistäminen

- Mitä opittiin?
- Miten voisi yleistää?
- Miten voisi soveltaa omassa työssä?

Fasilitaattori

Oppimiskeskustelun eteenpäin vieminen, osallistujien aktivointi oppimiskeskusteluun.

Osallistuja

Aktiivinen osallistuminen oppimiskeskusteluun, rakentavan palautteen antaminen ja palautteen vastaanottaminen. Myös mahdolliset kokemusasiantuntijat osallistuvat oppimiskeskusteluun.

JÄLKITYÖT

Simulaatio-oppimistilannetta seuraa jälkityöt. Jälkitöihin liittyy oppimistilojen saattaminen käyttökuntoon seuraaville, suullisen tai kirjallisen palautteen kerääminen osallistujilta ja simulaatioprosessin jatkuva kehittäminen saadun palautteen perusteella. Mikäli kyseessä on yrityksen kanssa toteutettu tilaisuus, niin on myös tärkeää olla yhteydessä yrityksen yhteyshenkilöön ja käydä läpi tilanne, saatu palaute ja keskustella mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Fasilitaattori

Palautteen kerääminen, oppimistilojen siistiminen, simulaatioiden jatkuva kehittäminen.

Osallistuja

Palautteen antaminen.

Simulaatio-ohjaaja

Teknisten laitteiden sammuttaminen, mahdolliset huoltotoimenpiteet, simulaatioiden jatkuva kehittäminen yhdessä fasilitaattorin kanssa.

YLEISIMMIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ JA VIELÄKIN YLEISEMPIÄ VASTAUKSIA

- K** Mikä on sopiva simulaatiocasen pituus?
- V** Riippuu casen vaikeudesta ja oppimistavoitteista, keskimäärin välillä 5-20 min.
- K** Mikä on sopiva osallistujamäärä?
- V** Riippuu käsiteltävästä aiheesta. Optimaalinen ryhmäkoko on usein tilanteen toimivuuden ja luottamuksellisen ilmapiirin luomisen kannalta noin 7-15 henkilöä. Jos osallistujamäärän tiedetään kasvavan yli 20:en, tulee vähintäänkin harkita, voiko ryhmän jakaa kahteen eri tilaisuuteen tai käyttää muuta oppimismenetelmää.
- K** Mikä on sopiva osallistujamäärä itse simulaatiocaseen?
- V** Riippuu casesta. Tärkeää on, että jokaiselle toimijalle löytyy selkeä rooli/ tehtävä itse simulaatiocasessa. Kaikkien simulaatioon osallistuneiden ei tarvitse olla toimijoina itse casessa, sillä myös toista seuraamalla voi oppia ja kehittyä.
- K** Miten erilaisia rooleja voi jakaa?
- V** Mikäli mahdollista, osallistujat toimivat aina omana itsenään tai tulevassa ammattiroolissaan. Jos harjoituksen toteuttaminen edellyttää, että tilanteessa on useita rooleja (esim. myyjä ja asiakas, hoitaja ja omainen, esimies ja alainen) olennaista on, että osallistujat eivät joudu rooliin, joka on heille täysin vieras. Eli on hyvä, että asiakasohjaustilanteessa lapsen äitiä esittää henkilö, joka on myös oikeassa elämässä äiti. Toisaalta roolitus voi myös lähteä oppimistavoitteesta: jos harjoituksen tavoitteena on valmentaa esimiestyöhön, esimiehen rooli voidaan antaa oppijalle, jolla ei vielä ole kokemusta esimiestyöstä.

- K** Mitä tehdään oikeasti?
- V** Parasta on tehdä oikeasti kaikki se, mikä on mahdollista. Jos harjoituksessa tulee pestä kädet, laittaa suojakäsineet tai soittaa toiselle henkilölle, on parempi tehdä asia oikeasti, kuin sanoa, että ”tässä mä leikisti nyt laitan käsineet käteen...”. Autenttisuus on tärkeä osatekijä onnistuneessa simulaatioissa.
- K** Mitä havainnoijat tekevät?
- V** Havainnoijille voi rakentaa eri tavoitteisiin liittyviä havainnointitehtävät tai heille voi antaa käytettäväksi esimerkiksi havainnointikortteja.
- K** Mitä fasilitaattori tekee toimintavaiheessa?
- V** Fasilitaattori seuraa aktiivisesti tilanteen etenemistä, kirjaa itselleen ylös tärkeitä huomioita papereihin tai tallenteeseen, joita on hyvä käsitellä oppimiskeskustelussa.
- K** Voiko oman suorituksen katsoa jälkikäteen?
- V** Tilanteiden tallentamisesta ja jälkikäteen katsomisesta sovitaan etukäteen. Simulaation idea ei ole suorituksen arviointi vaan oppiminen, joten tallenteiden katsomiseen päädytään vain oppimisperustein.
- K** Voiko simulaatiotilanteen keskeyttää?
- V** Voi ja pitääkin, mikäli simulaatiotilanne lähtee etenemään täysin väärään, toimijoiden ja osallistujien näkökulmasta haitalliseen suuntaan. Myös tilanteessa, jossa toimijat ovat vaarantamassa potilas- tai asiakasturvallisuutta, tulee keskeyttää. Tämän vuoksi simulaatiotilannetta suunniteltaessa on hyvä miettiä mahdollinen varasuunnitelma, ”safeplan”, miten tilanne tarvittaessa pelastetaan.

- K** Mitä tehdä, jos kaikki meni ihan väärin?
- V** Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Eli hyvällä simulaatiocase tilanteen suunnittelulla varasuunnitelmineen sekä selkeällä, rauhallisella orientaatiolla päästään jo pitkälle. Mikäli tilanne huolimatta hyvästä suunnitelmasta etenee ihan väärin, voi lohduttautua pohtimalla, onko työelämässä oikeasti tilanteita, joissa olisi ollut vain yksi ainoa oikea toimintatapa? Ryhmän kanssa käytävä oppimiskeskustelu auttaa myös löytämään mahdolliset kehittämistarpeet kyseisessä simulaatiossa.
- K** Pitääkö simulaatiossa tapahtuneet virheet käsitellä?
- V** Kyllä, ehdottomasti pitää sillä muuten virheellinen toimintatapa saattaa jäädä käytäntöön. Oppimiskeskustelun reflektiivinen, analyttinen käsittelytapa usein mahdollistaa sen, että toimijat itse huomaavat omat virheensä ja tuovat ne itse esille oppimiskeskustelun aikana.
- K** Mitä tehdä, jos toimijat loukkaantuvat saadusta palautteesta?
- V** Simulaatio-oppiminen ei perustu virheiden etsintään, ruotimiseen vaan enemmänkin rakentavaan oppimiskeskusteluun. Palautteen antaminen on taitolaji ja jokaisen osallistujan on hyvä palauttaa mieleen rakentavan palautteenannon menetelmät. Myös turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin luomisella voidaan vaikuttaa palautteen vastaanottamiseen. Jos kaikesta tästä huolimatta palautteen saaja loukkaantuu palautteen saannista, on hyvä muistaa, että myös palautteen vastaanottajilla on vastuu palautteen vastaanottamisessa.

LÄHTEET

- Ceng, A., Morse, K., Rudolph, J., Arab, A., Runnacles, J. & Eppich, W. 2016. Learner-centered debriefing for health care education. Lessons for faculty development. *Simulation in Healthcare*. Vol. 11(1), 32-40. [Viitattu 5.5.2019] Saatavissa: <https://doi.org/10.1097/SIH.0000000000000136>
- Heland, P., Arlie, H., Stromme, H. & Jamtvedt, G. 2017. Simulation-based training for nurses: Systematic review and meta-analysis. *Nurse Education Today*. Vol. 54, 6-20.
- Jaye, P., Thomas, L., & Reedy, G. 2015. 'The Diamond': a structure for simulation debrief. *The Clinical Teacher*. Vol. 12(3), 171-175. [Viitattu 2.3.2019]. Saatavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4497353/>
- Keskitalo, T. 2017. Developing a Pedagogical Model for Simulation-based Healthcare Education. Väitöskirja. Lapin yliopisto. Rovaniemi. *Acta Electronica Universitatis Lapponiensis* 167. [Viitattu 11.12.2018]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-812-1>
- O'Regan, S., Molloy, E., Watterson, L. & Nestel, D. 2016. Observer roles that optimise learning in healthcare simulation education: a systematic review. *Advances in Simulation*. Vol. 1(4). [Viitattu 2.5.2019]. Saatavissa: <https://advancesinsimulation.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/s41077-015-0004-8>
- Pehkonen, A., Kinni, R-L., & Hyvärinen, M-L. 2018. Oppimisen tulkintakehykset simulaatio-opetuksessa. *Kasvatus*. Vol. 49 (2), 137-148.
- Sawyer, T., Eppich, W. Brett-Fleegler, M., Grant, V. & Cheng, A. 2017. More Than One Way to Debrief: A Critical Review of Healthcare Simulation Debriefing Methods. *Simulation in healthcare: Journal of the society of the simulation in healthcare*. Vol. 11 (3), 209-217. [Viitattu 2.5.2019]. Saatavissa: <https://doi.org/10.1097/SIH.0000000000000148>
- Society for Simulation in Healthcare. 2015. About Simulation. [Viitattu 2.5.2019]. Saatavissa: <http://www.ssih.org/About-Simulation>

Topping, A., Boje, R., Rekola, L., Harvitrnsen, T., Prescott, S., Bland, A., Hope, A., Haho, P. & Hannula, L. 2015. Towards identifying nurse educator competencies required for simulation-based learning: A systemised rapid review and synthesis. *Nurse Education Today*. Vol. 35 (11), 1108-1113. [Viitattu 5.5.2019]. Saatavissa: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.06.003>

LIITE 1

Esimerkki osallistujien informoinnista:

Tki-toiminnassa yrityksille etukäteen lähetettävä tervetuloviesti:

Tervetuloa simulaatiotyöpajaan perjantaina 4.10. klo 8.30-12.

Simulaatiotyöpajan tavoitteena on oppia ja kehittää organisaationne uusien asiakaspalvelutyökalujen käyttöä ja asiakaskohtaamista.

Aamupäivän aikana luodaan simulaatiomenetelmän avulla tilanteita, joissa keskustellaan asiakaskohtaamisten kehittämiskohteista, ideoidaan ratkaisuja ja jaetaan hyviä käytäntöjä.

Simulaatiomenetelmä on turvallinen, käytännönläheinen ja hauska tapa kehittää työpaikan toimintaa (esim. palvelut, prosessit, johtaminen). Se tarjoaa mahdollisuuden tarkastella omaa ja muiden työtä, mikä usein arjessa ei ole mahdollista. Simulaatiolla on myös mahdollista välittää työyhteisön hiljaista tietoa. Osallistut samalla simulaatiomenetelmän kehittämiseen ja kriittiseen arviointiin. Menetelmää kehitetäänkin parhaillaan muun muassa Lahden ammattikorkeakoulun EU-osarahoitteisessa hankkeessa.

Työpajaan ei tarvitse ennakoon valmistautua tai valmentautua. Työpajan alussa perehdytämme osallistujat aluksi simulaatio-oppimiseen, sovimme käytännöistä ja kerromme työpajan etenemisestä. Jos kuitenkin haluat kysyä tai toivoa etukäteen, tavoitat meidät sähköpostilla xxx.

LIITE 2

Oppimiskeskustelun eteneminen:

(Mukaillen Jaye ym. 2015.)

Periaatteet: Luo turvallinen oppimisympäristö, muista opiskelijakeskeisyys, pyri avoimeen keskusteluun, joka ei tuomitse. Käytä avoimia kysymyksiä.

Oppimiskeskustelun (debriefing) perusrakenne

VAIHE 1

Ensimmäiset tunnelmat harjoitukseen osallistuneilta

- Miten kuvaisit tilannetta, johon saavuit?
- Millaista oli olla osallistujana?
- Miltä tuntui simulaation kuluessa?
- Miltä roolisi tuntui?
- Mikä mielestäsi meni hyvin?
- Mikä oli mielestänne pääasia tai asian ydin tässä simulaatiossa?

Kun simulaatiossa mukana olleet ovat kertoneet päällimmäiset tunnelmansa, siirrytään kuvailemaan tilannetta useammasta näkökulmasta

VAIHE 2

Kuvailuvaihe: Mitä tapahtui? Miten tilanne eteni vaihe vaiheelta? Mahdollisten tarkkailutehtävien/kysymysten purku voi tulla tässä yhteydessä.

- Kuvailkaa yhteenvetona, mitä tapahtui tässä skenaariossa/tilanteessa.
- Pohtikaa tilannetta kronologisessa järjestyksessä.
- Millainen näkemys teillä on siitä, mitä tapahtui? Onko kaikilla yhteinen näkemys siitä, mitä tapahtui?
- Keskitytään siihen, mitä tapahtui. Vältetään arvostelua tai sen arviointia, onnistuttiinko täydellisesti tai millaiseen suoritukseen ylettiin.
- Mitä tapahtui ensin? Entä sitten? Entä sen jälkeen? Miksi?
- Palaa tarvittaessa tavoitteisiin

Siirrytään tarkastelemaan tapahtunutta tarkemmin.

VAIHE 3

Analyttinen vaihe: Analysointi, miksi tilanne eteni näin, mitä tapahtui? Käytä eniten aikaa tähän ja saata osallistujat analysoimaan, mitä tapahtui yksityiskohtaisemmin.

- Muista positiivinen sävy!
- Reflektoi vastauksia ja anna osallistujien muuttaa, muokata ja korjata sekä lisätä asioita. (“Ymmärsinkö oikein, että sinä...” “Tulkitsin tätä näin ja näin... oliko tämä oikea tulkinta?”)
- Analysoidaan tapahtumia ja tunnistetaan keskustelussa olleita vahvuuksia ja heikkouksia. Nostetaan mahdollisuuksia ja uhkakuvia esiin tarvittaessa.
- Miten tämä olisi voinut myös päättyä?
- Mitä taustaoletuksia vuorovaikutukseen liittyi?
- Miltä tilanne tuntui ja miksi?
- Nosta esiin eri osallistujien näkökulmia (esim. potilas-hoitaja, kokemus-asiiantuntija)
- Mitä sanottiin, miten vastattiin, mitä tapahtui ja mihin tapahtunut perustui.
- Miten reagoitiin eri tilanteissa?

Nyt olemme keskustelleet tästä skenaariosta - siirrytään keskustelemaan, mitä voisimme oppia siitä.

VAIHE 4

Yleistäminen: Mitä opittiin, miten opittua voisi yleistää tai soveltaa omassa työssä?

- Siirrytään yksityiskohdista yleistämiseen ja etsitään tilanteita, jossa opittua voisi soveltaa.
- Olisiko jotain voinut käsitellä toisin? Miten?
- Mitä tekisitte toisin, mikä voisi olla käytäntö vastaavassa tilanteessa?
- Olisiko joku muu tehnyt toisenlaisen valinnan?
- Millaisia muita tulkintoja tai ajatuksia muilla oli asiaan liittyen?
- Millaisia vastaavia mahdollisesti eteenne tulevia tilanteita tunnistatte?
- Mitkä olisivat hyviä keinoja päästä eteenpäin tällaisessa tilanteessa?
- Miten tämä tilanne olisi voinut jatkua?
- Mitä voit hyödyntää omassa työssäsi?

SIMULOIDAANKO?

Simulaatio-oppiminen on vaikuttava ja toiminnallinen oppimisen ja kehittämisen muoto – mutta millaisia asioita on tärkeä huomioida simulaatio-oppimistilanteen suunnittelu-, toteutus- ja arviointivaiheessa? Tämä julkaisu on tarkoitettu yhteiseksi viitekehykseksi ja tueksi simulaatio-oppimisen toteuttamiseen erityisesti ammattikorkeakouluympäristössä. Esimerkit tulevat Lahdesta, mutta ovat sovellettavissa muuallekin.

Lahden ammattikorkeakoulun
julkaisusarja, osa 52

ISSN 2342-7507 (PDF)

ISSN 2342-7493 (painettu)

ISBN 978-951-827-314-4 (PDF)

ISBN 978-951-827-315-1 (painettu)